

Slovo k povzbuzení na sobota 24. října 2020, na památku sv. Antonína Marie Klareta
Biblická čtení: Ef 4,7-18; Ž 122; Lk 13,1-9

Milé sestry, milí bratři,

máme památku dalšího zajímavého svatého, tentokrát světce století devatenáctého, biskupa, misionáře, velkého ctitele Neposkvrněného početí Panny a zakladatele misijní kongregace „klaretinů“, sv. Antonína Marie Klareta. Přesto dnes – podobně jako včera – zaměříme svou pozornost na úryvek evangelijní, protože ten – podobně jako ten včerejší – může promluvit velmi důležitě do naší nynější tíživé situace.

Už na jaře při první vlně pandemie si leckterí křesťané – a dodejme, že ne neoprávněně – kladli otázku, zda to celé také není Božím trestem. Zda celá pandemie nové nemoci covid, která postupně postihuje celý svět, není křesťansky interpretovatelná také jako určitý Boží trest. Obě „jasné“ a o své pravdě přesvědčené a všechny ostatní přesvědčující odpovědi, které už na jaře byly slyšet, někdy dost hlasitě, jsou ovšem z teologického hlediska nepřijatelné: ani že pandemie s jistotou není Božím trestem (navíc s odůvodněním, že Bůh přeci netrestá, ba nemůže trestat, protože je láska), ani že jím s jistotou je (protože Bůh právě takto trestá hříšné pokolení a my hříšní přeci jsme).

Obě takto jisté odpovědi jsou, domnívám se, nesmírně pyšné. Musíme si umět přiznat, že některým věcem, které Bůh dopouští či chce, nemůžeme prostě rozumět a už vůbec ne je vysvětlit (s jistotou druhým), můžeme je jen pokorně přijmout. Bůh přeci může všechno, je všemohoucí. Je nekonečně milosrdný i nekonečně spravedlivý, je krásný i strašný zároveň, jak praví Písmo. Je původcem veškerého dobra a vši krásy světa, stejně tak jako dopouští zlo působící bolest. I zlo musí Bůh povolat k a bytí, aby bylo, a to – známými slovy svatého Augustina – právě proto, aby i ze zla mohlo vzejít ještě větší dobro. Především aby i skrze ně, skrze zkušenost bolesti tajemně zavolal člověka k sobě zpět.

Zda pandemie je či není Božím trestem, musíme nechat Božímu tajemství. Prostě to (s jistotou) nevíme a ani vědět nemůžeme. Pandemie je prostě zde a bolestně zasahuje celý svět. Ale jedno vědět můžeme a máme. A na to nás právě upozorňuje dnešní evangelium, možná – mimo jiné – odpovídající vlastně na velmi podobnou otázku: byli Galilejci zabítí Pilátem větší hříšníci než ostatní?

Pán Ježíš na to vlastně totiž ani neodpovídá. Ale poukazem na ještě jiné neštěstí v Siloe říká, že jakékoli takové nečekané neštěstí, „zásah vyšší moci“, je třeba číst v první řadě jako Boží výzvu k obrácení, a to klidně i bez rozluštění, zda takové neštěstí je či není trestem za ten či onen hřích, zda ti, které neštěstí postihlo, byli většími hříšníky než ostatní. Podobné věci přeci postihují větší i menší hříšníky, dokonce i spravedlivé. Mohou být trestem za hřích, a to jak jednotlivců, tak i celku, trestem za „strukturální hřích“, ale také jím být nemusí. Mohou být jen zřejmým projevem přirozené „poruchovosti“ stvoření, která se prostě takto silně občas ukáže, kterou Bůh, aby ji ukázal, povolá k bytí.

«Ne, říkám vám; když se však neobráíte, všichni právě tak zahynete» odpovídá Pán Ježíš na danou otázku.

Ano, zní to celkem drsně, ale v evangeliu zní z úst samotného Pána Ježíše občas takováto drsná slova zaznívají. Máme je ovšem slyšet především jako projev jeho Boží touhy nás přivést k sobě, když už to s námi jinak („po dobrém“) nejde.

Možná by i nám dnes Kristus podobně odpověděl na otázku, zda nynější pandemie a vše, co s ní souvisí, je či není Božím trestem za naše hříchy a za hříchy celého světa, v tak mnohém mnohdy nespravedlivého, zlého a zvráceného, námi lidmi tak učiněného. Možná by řekl něco ve smyslu: „To není vaše starost, zda to je či není trestem, vy se při vědomí všeho, co vás potkalo, obraťte, anebo vše bude ještě horší“. Ostatně úryvek tomu dnešnímu bezprostředně předcházející (četli jsme jej a rozjímali o něm včera) byl „o umění rozpoznávat znamení času“.

Ano, pokud se neobrátime, pokud nerozpoznaeme znamení času, bude vše ještě horší. Jednak třeba i sama nynější pandemie. Její budoucí průběh sice nikdo z nás obyčejných lidí neumí vůbec odhadnout (a ani mu to nepřísluší), ale je zřejmé, že svým neobrácením situaci můžeme ještě více zhoršovat, svým neobrácením můžeme přispět k šíření nemoci a k dalšímu utrpení, nepomůžeme, kde je toho potřeba. Neobrátime-li se, horší bude v každém případě stav světa, stav našich vztahů, stav společností, v nichž žijeme. Huř se budou mít lidem kolem nás.

Obrácení – odvrácení se od zla a hříchu a přivrácení se k dobru a především k Bohu jakožto jeho zdroji, to je to, co by mělo být nejdůležitějším plodem nynější situace pro nás pro všechny, to je to, co bychom měli s Boží pomocí řešit, a ne otázky, na něž odpověď stejně znát nemůžeme.

To, k čemu nás – ve světle dnešního evangelia – pandemie především vybízí, je naše skutečné obrácení, odvrácení se od své pýchy a sebestředné „soběstačnosti“ a přivrácení se k Bohu, odvrácení se od svého sobectví a přivrácení se k touze vidět druhého člověka a pomoci mu. Obrácení je obrácením se od sebejistého *já* k Božímu milosrdnému a všemohoucímu *Ty*, je obrácením se i k druhému člověku, od vlastního sobeckého *já* k *ty* člověka vedle mne žijícího. Takové obrácení by mělo být tím správným „efektem“ nynější situace. Ale ono je i jedinou cestou k jejímu překonání, jedinou cestou k nepatrnému příspěvku nás všech – podle našich možností a povolání – , jak a čím pomoci v dnešní celosvětové pandemii. Zpokornění před Bohem a odvrácení se od sebestředného sobectví je přeci jedinou cestou, jak přestat být sebejistý, pyšný a bezohledný. Jen tak je možné se skutečně modlit a také skutečně pomáhat druhým v těžkých dobách a v nebezpečích, uskromnit se, jednat zodpovědně a především ohleduplně, být schopen sebeoběti a tak dále, což jsou vlastnosti a postoje, které jsou po nás všech opakovaně vyžadovány. Ne nějakou formální autoritou, ale situací samou...

Častěji si v těchto dnech snažíme opakovat pravdu naší víry, že Bůh nám neslabil, že vše zde na zemi dopadne dobře (dokonce ani to, že tato pandemie pro všechny dopadne dobře, jakože bohužel asi určitě ne), nýbrž že ve všem těžkém a bolestném bude s námi a že nám dá své požehnání, svou milost, svou pomoc, abychom ve všem těžkém obstáli, abychom zachovali víru, naději a především lásku. A možná právě volání a síla k obrácení je jednou z největších a nejdůležitějších forem této Boží blízkosti a pomoci. Ostatně i pomocí k tomu, aby i zde na zemi to dopadlo, jak nejlépe to v dané tíživé situaci může dopadat. Aspoň co do našeho „angažmá“...